

Дані про авторів

Шевченко Анна Валеріївна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри маркетингу, Національний авіаційний університет

e-mail: Anna.v.shevchenko@gmail.com

Путинцева Анастасія Андріївна,

студентка, Національний авіаційний університет

e-mail: Putintseva.aa1996@gmail.com

Данные об авторах

Шевченко Анна Валерьевна,

к.э.н., доцент, доцент кафедры маркетинга, Национальный авиационный университет

e-mail: Anna.v.shevchenko@gmail.com

Путинцева Анастасия Андреевна,

студентка, Национальный авиационный университет

e-mail: Putintseva.aa1996@gmail.com

Data about the author

Anna Shevchenko,

PhD Associate Professor, National Aviation University

e-mail: Anna.v.shevchenko@gmail.com

Anastasiia Putintseva,

student, National Aviation University

e-mail: Putintseva.aa1996@gmail.com

DOI: 10.5281/zenodo.1445459

МЕЛЬНИКОВ О.В.

Сучасний етап реалізації програми «Українська книга»

Сьогодні, попри високі темпи поширення інформаційних технологій, не залишається поза увагою видавнича діяльність, державна підтримка якої здійснюється у всіх країнах-лідерах. Підтримка діяльності суб'єктів інформаційної сфери національної економіки, зокрема видавничої справи, вимагає продуманої організаційної та фінансової підтримки з боку держави у контексті більш ефективного використання обмежених фінансових ресурсів. З 2005 року в Україні затверджено та реалізовується програма «Українська книга», яка є разом з наданням податкових пільг видавцям і книгорозповсюджувачам формою державної підтримки видавничої діяльності. Розглянуто порядок реалізації бюджетної програми «Українська книга» й критерії відбору книжкової продукції. На основі проведеного аналітичного дослідження охарактеризовано результати реалізації програми «Українська книга» за 2013–2016 рр. Розглянуто сукупність проблем, які супроводжують реалізацію програми, зокрема в частині зміни розпорядника державних коштів та недостатньої ефективності використання бюджетних коштів. Зосереджено увагу на необхідності формування переліку критеріїв відбору видань для програми «Українська книга».

Ключові слова: українська книга, книговидання, державна допомога, книжкова продукція.

МЕЛЬНИКОВ А.В.

Современный этап реализации программы «Украинская книга»

Сегодня, несмотря на высокие темпы распространения информационных технологий, не остается без внимания издательская деятельность, государственная поддержка которой осуществляется во всех странах-лидерах. Поддержка деятельности субъектов информационной сферы национальной экономики, в частности издательского дела, требует продуманной организационной и финансовой поддержки со стороны государства в контексте более эффективного использования ограниченных финансовых ресурсов. С 2005 года в Украине утверждено и реализуется программа «Украинская книга», которая является вместе с предоставлением налоговых льгот издателям и книгораспространителям формой государственной поддержки издательской деятельности. Рассмотрен порядок реализации бюджетной программы «Украинская книга» и критерии отбора книжной продукции. На основе проведенного аналитического исследования охарактеризованы результаты реализации программы «Украинская книга» за 2013–2016 гг. Рассмотрены совокупность проблем, сопровождающих реализацию программы, в частности в части изменения распорядителя государственных средств и недостаточной эффективности использования бюджетных средств. Сосредоточено внимание на необходимости формирования перечня критериев отбора изданий для программы «Украинская книга».

Ключевые слова: украинская книга, книгоиздания, государственная помощь, книжная продукция.

MELNIKOV A.V.

The modern stage of the program «Ukrainian Book»

Today, despite the high pace of dissemination of information technology, the publishing activity is not left out of the attention, which the state support is carried out in all leading countries. Supporting the activities of the subjects in the information sphere of the national economy, in particular publishing, requires well-thought-out organizational and financial support from the state in the context of more efficient use of limited financial resources. Since 2005, Ukraine has approved and now is implementing the program «Ukrainian Book», which together with the provision of tax benefits to publishers and book distributors are the form of state support for publishing activities. It has been the order of implementation of the budget program «Ukrainian Book» and the criteria for selecting book products considered. It has been the results of the program «Ukrainian Book» for 2013–2016 defined on the basis of the conducted analytical study. It has been the set of problems that accompany the implementation of the program considered, in particular, in the part of changing the manager of state funds and inefficient use of budget funds. It has been attention concentrated on the need to create a list of criteria for the selection of publications for the program «Ukrainian Book».

Keywords: Ukrainian book, book publishing, state aid, book products.

Постановка проблеми. Сталий розвиток суспільства залежить від інтелектуального потенціалу громадян, збереження та наявних можливостей розвитку культурного надбання і традицій народу, вільного доступу до інформаційної продукції, зокрема видавничої. Досвід розвинутих країн свідчить, що швидкий технічний прогрес, розвиток сучасних інформаційних технологій, не призводить до зменшення інтересу людей до книги. Попит на видавничу продукцію залишається стабільним, а в умовах динамічного розвитку цифрової економіки і пріоритетності інформації як ресурсу стало розвинуто навіть зростає [1; 9; 16].

Підтримка діяльності суб'єктів інформаційної сфери національної економіки, зокрема видавничої справи, вимагає продуманої організаційної та фінансової підтримки з боку держави у контексті більш ефективного використання обмежених фінансових ресурсів і структуризації цілей державного регулювання, що потребуватиме у подальшому глибшого аналізу, переосмислення та пошуку найприйнятніших напрямів гармонізації й адаптації національних умов до загальноєвропейських принципів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями державної підтримки видавничої справи займалися О. В. Афонін [1] та М. І. Сенченко, Г. І. Глотова та Ю. О. Барнич, А. М. Івашина, К. І. Індутна, А. Л. Мураховський. Віддаючи належне до робку цих науковців, наголошуємо, що аналізу доцільності та пропорційності державної підтримки видавничої справи приділялося недостатньо ува-

ги, особливо з урахуванням Стратегії сталого розвитку «Україна — 2020», Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Глобальних цілей сталого розвитку, згідно з Порядком денним на період до 2030 р.

Мета статті. Дати загальну характеристику реалізації програми «Українська книга» як форми державної підтримки видавничої діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу. Заходи державної підтримки кожної з галузей національної економіки зазвичай залежать від певних стратегічних пріоритетів, потреб збалансованого розвитку конкретних видів економічної діяльності та категорій суб'єктів господарювання. Проте інколи рішення щодо надання додаткових ресурсів окремим підприємствам або галузям може породжувати конфлікт між короткотерміновими інтересами та загальними принципами функціонування ринкової економіки на основі вільної, неспотвореної конкуренції. Важливо забезпечити баланс між цілями державної підтримки вітчизняних підприємств для розвитку їх експортного потенціалу, вирішення проблем соціального характеру або виходу з кризових ситуацій і довгостроковою стратегією сталого розвитку на основі інновацій, забезпечення справедливого розподілу ресурсів й ефективною, конкурентоспроможною економікою у довгостроковій перспективі.

Державна допомога (у формі субсидій, податкових пільг тощо для певних підприємств або видів господарської діяльності) може негативно позначатися на становищі інших суб'єктів господарювання чи галузей, спричинити неефектив-

ний перерозподіл ресурсів в економіці. Зокрема, державна підтримка вітчизняних підприємств традиційно містить як об'єктивну, так і суб'єктивну складові, що істотно викривлює їхню структуру порівняно з відповідними показниками по країнах Європейського Союзу. Україна витратила більше коштів на підтримку підприємств за видами діяльності, ніж у середньому по ЄС та й в окремих країнах-членах, навіть із транзитивними економіками. Структура субсидування господарської діяльності в Україні не завжди може бути чітко і раціонально обґрунтована, що суттєво деформує ринкове середовище через нерівний доступ товаровиробників до державних ресурсів [2].

На початку 1990-х рр. в Україні видавалося заледве три книги на одного жителя країни, і цей показник невпинно зменшувався. Це стало однією з вагомих причин прийняття у 1995 р. Державної програми розвитку національного книговидання і преси на період до 2000 року [15]. Результатом успішної реалізації заходів, передбачених програмою, у 2000 р. мало відбутися зростання кількості виготовлюваних книг до семи примірників на одного громадянина України.

У 1995 р. також була прийнята Постанова Кабінету Міністрів України «Про хід виконання Державної програми розвитку національного книговидання і преси на період до 2000 року» від 28.12.1995 р. № 1057 [13]. Цим документом передбачалося, що з 1996 р. випуск соціально значущих видань для забезпечення загальнодержавних потреб здійснюється за єдиною Національною програмою, яка щорічно формується і реалізується Міністерством у справах преси та інформації (з 2017 р. у Державному бюджеті України було передбачено фінансування нової) як державним замовником на підставі обґрунтованих заявок і пропозицій заінтересованих міністерств, відомств, наукових установ, творчих спілок й інших громадських організацій.

У 2005 р. Державним бюджетом України не передбачалося фінансування програми під назвою «Програма випуску соціально значущих видань». Натомість Законом «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2005 рік та інших законодавчих актів України» від 25.03.2005 р. № 2505-IV затверджено нову програму «Українська книга» [6], яка визначає розмір фінансування, виходячи з наявних можливостей державного бюджету.

У 2005–2016 рр. головним розпорядником бюджетних коштів і відповідальним виконавцем бюджетної програми «Українська книга» був Держкомтелерадіо [47; 49], а з 2017 р. став Український інститут книги, що належить до сфери управління Міністерства культури України (Мінкультури) [5; 7; 12].

До переліку книжкових видань, передбачених до випуску за програмою «Українська книга», включаються видання, що

- висвітлюють актуальні теми в контексті сучасних проблем державотворення та історії України;
- сприяють розвитку культури, освіти і науки, зміцненню науково-технічного та інвестиційного потенціалу держави;
- інтеграції України до європейського та світового співтовариства;
- вихованню молоді;
- задовольняють читацький попит відповідно до даних бібліотек України;
- аудіювані у спеціальному цифровому форматі для незрячих, осіб з порушеннями зору та осіб з дислексією або надруковані рельєфно-крапковим шрифтом для незрячих, а також видання, присвячені пам'ятним датам [3].

Порядок реалізації бюджетної програми «Українська книга» й критерії відбору книжкової продукції за даною програмою (в графічному вигляді зображено на рисунку), механізм доставки видань та здійснення контролю за виконанням договорів про випуск книжкової продукції, а також перелік документів, що підтверджують фактичні витрати на доставку книжкової продукції, розробляються розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня, яким сьогодні є Державна установа «Український інститут книги», та затверджуються головним розпорядником бюджетних коштів і відповідальним виконавцем бюджетної програми, тобто центральним органом виконавчої влади, котрий забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв, — Мінкультури України.

Тираж видавничої продукції, випущеної за державним замовленням, безоплатно передається відповідно до розподілу, що здійснюється розпорядником бюджетних коштів з попереднім вивченням потреби, для поповнення фондів публічних і спеціальних бібліотек державної й комунальної форми власності, для посольств та українських громад за кордоном, громадських організацій, національних культурних товариств, органам дер-

жавної влади та використовується для задоволення загальнодержавних і суспільних потреб [3].

У 2013–2016 рр. за бюджетною програмою «Українська книга» було виготовлено значну кількість соціально значущих видань. Загальні характеристики виконання програми подано в таблиці.

Випуск книжкової продукції за програмою «Українська книга» є формою державної підтримки видавничої діяльності, разом з наданням податкових пільг видавцям і книгорозповсюдвачам [10]. Сама програма досі формується відповідно до вимог Закону України «Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб» з урахуванням особливостей, передбачених статтею 26–1 Закону України «Про видавничу справу» [3; 4], хоча Закон України «Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб» від 22.12.1995 р. № 493/95–ВР [15] втратив чинність 20 квітня 2014 р. у зв'язку з прийняттям Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 10.04.2014 р. № 1197–VII [19], що, у свою чер-

гу, втратив чинність з 1 квітня 2016 р. після прийняття Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. № 922–VIII [8].

Останній аудит Рахунковою палатою України ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Держкомтелерадіо на випуск книжкової продукції за програмою «Українська книга», показав, що «спрямування коштів з державного бюджету на випуск книжкової продукції та їх використання у 2014–2015 рр. у загальній сумі 67236,5 тис. грн так само, як і в попередні роки здійснювалося без належних розрахунків та обґрунтувань потреби, нормативного визначення відповідних критеріїв, часто суб'єктивно..., переважна більшість пропозицій і рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього контрольного заходу Держкомтелерадіо не врахована. Більшість виявлених у ході попереднього аудиту порушень і недоліків не усунена та не виправлено. Як результат, вони набули системного характеру, що не сприяє розвитку книговидавництва в Україні» [14].

Процедура реалізації бюджетної програми «Українська книга»

Джерело: Складено на основі Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування державного замовлення на випуск видавничої продукції та її розповсюдження» від 12.09.2012 р. № 850 // Урядовий кур'єр. — 2012. — 18 вер. (№ 168); Наказ Державного комітету телебачення і радіомовлення України «Про затвердження Порядку реалізації бюджетної програми «Випуск книжкової продукції за програмою «Українська книга» від 08.11.2012 р. № 313 (ост. зміни від 05.07.2016 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2087-12> (Ост. звертання 03.01.2018 р.).

Загальні характеристики програми «Українська книга» за 2013–2016 рр.

№ п/п	Розділ програми	2013		2014	
		К-ть видань	Планова вартість, млн грн	К-ть видань	Планова вартість, млн грн
I	Видання для дітей та юнацтва	45	4,299	21	2,615
II	Твори класиків української літератури та сучасних українських авторів (у тому числі твори лауреатів Нац. премії ім. Тараса Шевченка, за які вони отримали премію)	38	5,421	25	4,368
III	Твори класиків зарубіжної літератури (в перекладі українською мовою)	22	2,950	7	0,865
IV	Науково-популярні, довідкові та інформаційні видання (енциклопедії, довідники, словники тощо)	67	10,729	36	7,442
V	Видання мовами національних меншин України	16	2,191	8	1,403
	Усього	188	25,591	97	16,692
I	Видання для дітей та юнацтва	66	9,871	44	6,348
II	Твори класиків української літератури та сучасних українських авторів (у тому числі твори лауреатів Нац. премії ім. Тараса Шевченка, за які вони отримали премію)	86	12,095	79	12,071
III	Твори класиків зарубіжної літератури (в перекладі українською мовою)	24	3,427	24	3,850
IV	Науково-популярні, довідкові та інформаційні видання (енциклопедії, довідники, словники тощо)	123	23,913	84	18,538
V	Видання мовами національних меншин України	9	1,558	5	0,768

Джерело: Складено на основі: Переліку книжкових видань, передбачених до випуску за програмою «Українська книга» на 2013 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=106295 (Ост. звертання 02.01.2018 р.); Переліку книжкових видань, передбачених до випуску за програмою «Українська книга» на 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=112383&cat_id=34138 (Ост. звертання 02.01.2018 р.); Наказ Держкомтелерадіо України «Про реалізацію рішення колегії Держкомтелерадіо від 02.10.2014 р. №5/21» від 06.10.2014 р. № 131 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=115542&cat_id=34138 (Ост. звертання 02.01.2018 р.); Додаткового переліку книжкових видань передбачених до випуску за програмою «Українська книга», схваленого колегією Держкомтелерадіо 8 квітня 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=119795&cat_id=34138 (Ост. звертання 02.01.2018 р.); Переліку книжкових видань передбачених до випуску за програмою «Українська книга», схвалений колегією Держкомтелерадіо 24 березня 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=119791&cat_id=34138 (Ост. звертання 02.01.2018 р.); Наказу Держкомтелерадіо України «Про реалізацію рішення колегії Держкомтелерадіо від 29.03.2016 р. № 3/8» від 31.03.2016 р. № 76 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=128206&cat_id=34138 (Ост. звертання 02.01.2018 р.).

Висновки

Разом із передачею функції державного замовлення від Держкомтелерадіо до Українського інституту книги постає питання одночасного підвищення ефективності витрачання державних коштів і дотримання законодавства у сфері державної допомоги. Аудит Рахункової палати України показав, що у затвердженому Держкомтелерадіо Порядку реалізації бюджетної програми «Випуск книжкової продукції за програмою «Українська книга» [11] визначено критерії відбору видань, які за своїм змістом є не критері-

ями, а напрямками випуску книжкової продукції. Як наслідок відсутність чітких критеріїв відбору видань закладає ризики прийняття Експертною радою не завжди об'єктивних рішень і включення до переліку за бюджетною програмою видань, які за своїм змістом не відповідають її суті. Тобто механізм відбору книжкових видань за бюджетною програмою, що існував дотепер, містив «елементи формального підходу, непрозорості, ризики упередженості та суб'єктивізму у прийнятті рішень при формуванні Переліку видань», що видавалися коштом державного бюджету

[14]. Відтак актуальним постає завдання розроблення критеріїв відбору видань, які мають видаватися коштом Державного бюджету.

Список використаних джерел

1. Афонін О. В. Українська книга в контексті світового книговидання / О. В. Афонін, М. І. Сенченко. — К. : Кн. палата України, 2009. — 278 с.

2. Геєць В. Від квазіринку до ринку та інвестиційного зростання [Електронний ресурс] / В. Геєць // ZN,UA. — 2015. — № 1055 (21–28 серп.). — Режим доступу : https://dt.ua/macrolevel/vid-kvazirinku-do-rinku-ta-investiciynogo-zrostannya_.html (Ост. звертання 30.07.2017 р.)

3. Закон України «Про видавничу справу» від 05.06.1997 р. № 318/97-ВР (ост. зміни від 19.07.2017 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80/page> (Ост. звертання 03.01.2018 р.).

4. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку випуску видавничої продукції на умовах державного замовлення» від 12.05.2011 р. № 3352-VI (ост. зміни від 20.04.2012 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3352-17> (Ост. звертання 15.01.2018 р.).

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення системи державного управління у книговидавничій сфері» від 28.01.2016 р. № 954-VIII (ост. зміни від 06.11.2016 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/954-19> (Ост. звертання 15.01.2018 р.).

6. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» та деяких інших законодавчих актів України» від 25.03.2005 р. № 2505-IV (ост. зміни від 05.10.2016 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2505-15> (Ост. звертання 03.01.2018 р.).

7. Закон України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні» від 06.03.2003 р. № 601-IV (ост. зміни від 06.11.2016 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/601-15> (Ост. звертання 15.01.2018 р.).

8. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. № 922-VIII (ост. зміни від 06.11.2017 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (Ост. звертання 03.01.2018 р.).

9. Концептуальні засади забезпечення сталого розвитку інформаційної сфери України / [Я. В. Котляревський, О. В. Мельников, А. М. Штангрет, Е. П. Семнюк, В. І. Воробйов]. — К. : Центр учбової літератури, 2016. — 148 с.

10. Котляревський Я. В. Розвиток видавничої діяльності в контексті вдосконалення регулювання конкурентної політики та державної допомоги / Я. В. Котляревський, О. В. Мельников, Р. В. Єрмоличев, В. В. Деревянкін, А. М. Штангрет // Наук. пр. Науково-дослід. фін. ін-ту. — 2017. — Вип. 4 (81). — С. 104–127.

11. Наказ Державного комітету телебачення і радіомовлення України «Про затвердження Порядку реалізації бюджетної програми «Випуск книжкової продукції за програмою «Українська книга» від 08.11.2012 р. № 313 (ост. зміни від 05.07.2016 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2087-12> (Ост. звертання 03.01.2018 р.).

12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для випуску книжкової продукції за програмою «Українська книга» від 09.08.2017 р. № 562 // Урядовий кур'єр. — 2017. — 15 серп. (№ 151).

13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про хід виконання Державної програми розвитку національного книговидання і преси на період до 2000 року» від 28.12.1995 р. № 1057 (ост. зміни від 18.09.1997 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1057-95-%D0%BF> (Ост. звертання 03.01.2018 р.).

14. Рішення Рахункової палати «Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Державному комітету телебачення і радіомовлення України на випуск книжкової продукції за програмою «Українська книга» від 12.07.2016 р. № 14-1 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16749474/R_RP_14-1.pdf?subportal=main (Ост. звертання 02.04.2017 р.).

15. Указ Президента України «Про Державну програму розвитку національного книговидання і преси на період до 2000 року» від 28.02.1995 р. № 158/95 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/158/95> (Ост. звертання 03.01.2018 р.).

16. Читання як проблема вільного часу : За результатами соціолого-статистичних досліджень / [В. М. Сеньківський, Т. В. Олянишен, А. М. Штангрет, О. В. Мельников]. — Львів: Укр. акад. друкарства, 2009. — 160 с.

References

- Afonin O. V. (2009), *Ukrayins`ka kny`ga v konteksti svitovogo kny`govy`dannya* [Ukrainian book in the context of world book publishing], Kn. palata Ukrayiny, `Kyiv, [in Ukrainian].
- Geyecz` V. (2017), *Vid kvaziry`nku do ry`nku ta investy`cijnogo zrostannya* [From quasi-market to market and investment growth]. ZN,UA. 2015. № 1055. URL : <https://dt.ua/macrolevel/vid-kvazirinku-do-rinku-ta-investiciynogo-zrostannya-.html>
- Zakon Ukrayiny` «Pro vy`davny`chu spravu» [Law of Ukraine «On Publishing"]. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80/page>.
4. Zakon Ukrayiny` «Pro vnesennya zmin do deyaky`x zakoniv Ukrayiny` shhodo vdoskonalennya poryadku vy`pusku vy`davny`choyi produkciyi na umovax derzhavnogo zamovlennya» [Law of Ukraine «On Amendments to Some Laws of Ukraine Concerning Improvement of the Procedure for the Issue of Publishing Products on the Conditions of State Purchase"]. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3352-17>
5. Zakon Ukrayiny` «Pro vnesennya zmin do deyaky`x zakoniv Ukrayiny` shhodo vdoskonalennya sy`stemy` derzhavnogo upravlinnya u kny`govy`davny`chij sferi» [The Law of Ukraine «On Amendments to Some Laws of Ukraine Concerning the Improvement of the Public Administration System in the Book Publishing Sector"]. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/954-19>
6. Zakon Ukrayiny` «Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrayiny` «Pro Derzhavny`j byudzhet Ukrayiny` na 2005 rik» ta deyaky`x inshy`x zakonodavchy`x aktiv Ukrayiny`» [The Law of Ukraine «On Amendments to the Law of Ukraine» On the State Budget of Ukraine for 2005 «and some other legislative acts of Ukraine"]. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2505-15>
7. Zakon Ukrayiny` «Pro derzhavnu pidtry`mku kny`govy`davny`choyi spravy` v Ukrayini» [Law of Ukraine «On State Support to Book Publishing in Ukraine"]. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/601-15>
8. Zakon Ukrayiny` «Pro publichni zakupivli» [Law of Ukraine «On Public Procurement"]. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
9. Kotlyarevs`ky`j Ya. V., Mel`ny`kov O. V., Shtangret A. M., Semenyuk E. P., Vorobjov V. I. (2016), *Konceptual`ni zasady` zabezpechennya stalogo rozvy`tku informacijnoyi sfery` Ukrayiny`* [Conceptual framework for ensuring the sustainable development of the information sphere of Ukraine], Centr uchbovoyi literatury, Kyiv, [in Ukrainian].
10. ` Kotlyarevs`ky`j Ya. V., Mel`ny`kov O. V., Yermoly`chev R. V., Derevyankin V. V., Shtangret A. M. (2017), *Rozvy`tok vy`davny`choyi diyal`nosti v konteksti vdoskonalennya regulyvannya konkurentnoyi polity`ky` ta derzhavnoi dopomogy`* [Development of publishing activity in the context of improving the regulation of competition policy and state aid], *Nauk. pr. Naukovo-doslid.f.in-t. 2017, Vol. 4(81): 104–127.* [in Ukrainian].
11. Nakaz Derzhavnogo komitetu telebachennya i radiomovlennya Ukrayiny` «Pro zatverdzhennya Poryadku realizaciyi byudzhethnoyi programy` «Vy`pusk kny`zhkovoyi produkciyi za programoyu «Ukrayins`ka kny`ga» [Order of the State Committee for Television and Radio Broadcasting of Ukraine «On approval of the implementation of the budget program» Issue of book products under the program «Ukrainian Book"]. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2087-12>
12. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` «Pro zatverdzhennya Poryadku vy`kory`stannya koshtiv, peredbacheny`x u derzhavnomu byudzheti dlya vy`pusku kny`zhkovoyi produkciyi za programoyu «Ukrayins`ka kny`ga» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Approval of the Procedure for Using the Funds Envisaged in the State Budget for the Issue of Book Products under the Program» Ukrainian Book «]. *Uryadovy`j kur`yer. 2017, Vol. 151* [in Ukrainian].
13. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` «Pro xid vy`konannya Derzhavnoi programy` rozvy`tku nacionalnogo kny`govy`dannya i presy` na period do 2000 roku» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On the Progress of the State Program for the Development of National Book Publishing and the Press for the Period until 2000». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1057-95-%D0%BF>
14. Rishennya Raxunkovoyi palaty` «Pro rezul`taty` audy`tu efekty`vnosti vy`kory`stannya koshtiv derzhavnogo byudzhetu, vy`dileny`x Derzhavnomu komitetu telebachennya i radiomovlennya Ukrayiny` na vy`pusk kny`zhkovoyi produkciyi za programoyu «Ukrayins`ka kny`ga» vid 12.07.2016 r. # 14–1 [Decision of the Accounting Chamber «On the results of the audit of the effectiveness of the use of state budget funds allocated to the State Committee for Television and Radio Broadcasting of Ukraine for the issue of book products under the program» Ukrainian Book «of 07.12.2016, No. 14–1]. URL : http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16749474/R_RP_14-1.pdf?subportal=main
15. UkazPrezy`dentaUkrayiny` «ProDerzhavnu programu rozvy`tku nacional`nogo kny`govy`dannya i presy` na period do 2000 roku» vid 28.02.1995 r. #158/95 [Decree of the President of Ukraine «On the State Program for the Development of National Book Publishing and the Press for

the Period till 2000» of 28.02.1995, No. 158/95]. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/158/95>

16. Sen`kivs`ky`j V. M., Olyany`shen T. V., Shtangret A. M., Mel`ny`kov O. V. (2009), Chy`tannya yak problema vil`nogo chasu : Za rezul`tatamy` sociologo–staty`sty`chny`x doslidzhen` [Reading as a problem of free time: By results of sociological–statistical research]. Ukr. akad. drukarstva, L'viv, [in Ukrainian].

Дані про автора

Мельников Олександр Валерійович,

к.т.н., докторант Науково–дослідного фінансово–го інституту Державної навчально–наукової установи «Академія фінансового управління», м. Київ
e–mail: a.melnokiv@gmail.com

Данные об авторе

Мельников Александр Валериевич,

к.т.н., докторант Научно–исследовательского фінансового института Государственного учебно–научного учреждения «Академия финансового управления», г. Киев

e–mail: a.melnokiv@gmail.com

Data about the author

Alexander Melnikov,

PhD in Technical Sciences, Doctoral of the Research and Financial Institute of the State Educational and Scientific Institution «Academy of Financial Management», Kyiv

e–mail: a.melnokiv@gmail.com

DOI: 10.5281/zenodo.1445463

ВАСИЛЬЧАК С.В.,

СОЛОВІЙ С.Б.,

ЛОЯК Л.М.

Сучасні проблеми реформування пенсійної системи в Україні

Предметом дослідження є теоретико–методологічні засади реформування пенсійної системи в Україні.

Метою дослідження є виявлення найбільш суттєвих проблем розвитку пенсійної системи в Україні та окреслення можливих шляхів їх вирішення.

Методи дослідження. У дослідженні використано сукупність наукових методів і підходів, у тому числі логічного узагальнення, системний, метод порівнянь, графічний, що дозволило забезпечити концептуальну єдність дослідження.

Результати роботи. У статті розглянуто актуальні проблеми розвитку реформованої пенсійної системи в сучасній Україні та перспективи їх подолання. Досліджено проблеми і перспективи розвитку сучасної пенсійної системи України. Визначено, що вдосконалення чинної пенсійної системи має багатоаспектний характер та розраховане на тривалу перспективу, що полягає у втіленні в життя вже прийнятих законодавчих актів, виявленні їх недоліків і розробці пропозицій щодо вдосконалення системи державного регулювання у цій сфері.

Галузь застосування результатів. В галузі економічних наук та в практичній діяльності структурних підрозділів Пенсійного фонду України.

Висновки. Основні підсумки дослідження та його теоретико–методологічні результати можна звести до наступного формулювання: пенсійне забезпечення та його рівень визначають економічне та соціальне становище населення країни, формує систему соціального захисту, дослідження доводять, що держава проводить пенсійну реформу, при цьому не маючи на це необхідної кількості фінансових ресурсів, визначено потребу в усуненні законодавчих прогалин, вдосконаленні правового регулювання питань сплати страхових внесків на обов'язкове державне пенсійне страхування, усунення диспропорцій у рівнях пенсійного забезпечення різних категорій громадян, з метою вирішення яких потрібний цілий комплекс заходів, що повинні бути узгоджені з рівнем економічного розвитку держави, направлені на детинізацію заробітної плати, формування загальнообов'язкового накопичувального пенсійного страхування.

Ключові слова: пенсійна система, пенсійна реформа, страховий стаж, пенсійне забезпечення, накопичувальна пенсійна система, соціальна сфера.